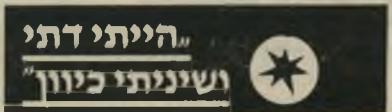

המאבק בין סבידור ולורך היה אחד משיאי הכנסת היסו. שניהם לא יהיו בכנסת היו, אבל לורך מבטיח לבקר בה, אחרי הבחירות

מידרש למורים מזרחי התנהגתי באורח חיים דתי. כשהגעתי למסעדה שלא זו הדרך, שינתי כיוון. אבל בור ששתייתי ממנו, לא ידיתי בו אכן. במילחמת העצמאות היה מפקד נוסטרדאם ומפקד בית טאנוס, השתתף בפריצה הבלתי מוצלחת לעיר העתיקה ודרך שער יפו. קודם היה מורה בתיכון הנוער הדתי, ומפקד גדנ"ע בכפר חסידים, שירת בכריגרה וגוייס להגנה. אחרי קום המדינה המשיך לשרת בצה"ל, היה ראש ענף היסטוריה ושלישו של ייגאל ידין.

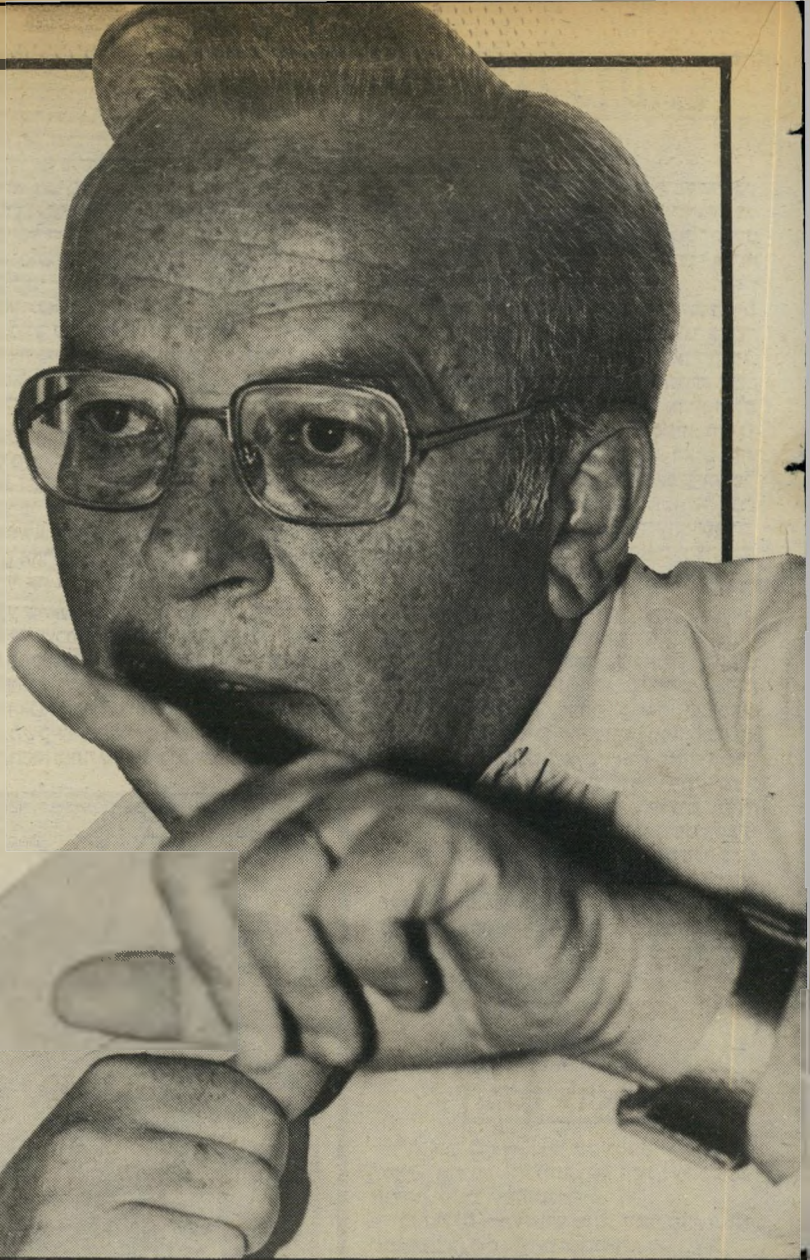
פיטוריו מהכנסת עליידי מנחם סבידור. לורך והיר מאור בניסוחיו, קשה להוציא ממנו השמצות, קשה להרגיו אותו, הוא מאופק מאוד. לורך — מזכיר לשעבר של כנסת ישראל, סגן-אלוף מיל' בצה"ל, מי שהיה שלישו של הרמטכ"ל ייגאל ידין ומאוחר יותר ציר ישראל בצייילון, קונסול בלוס-אנג'לס, שגריר בפרו וראש המחלקה לקישור עם אפריקה במשרד החוץ — הוא אדם מאופק, סולידי ומחושב.

כ שאני שואלת את לורך, יליד גרמניה, אם הוא ייקה באופיו, הוא משיב לי: "אני מקווה שכן". הוא נולד בעיר קטנה בגרמניה, לאחר מכן עברה משפחתו לגירנברג ובגיל 10 עלתה ארצה, היישר לרחוב איבן עזרא 15, בשכונת רחביה בירושלים. כילדותו ובחירותו היה דתי, בוגר בית-הספר במעלה והסמינר למורים של המזרחי.

הוא מספר: "אמי המנוחה היתה מבית דתי מאוד, אבי היה שליח-ציבור. אבי, שהיה לימים היועץ המישפטי למבקר-המדינה, בא ממשפחה מתבוללת, עשירה מאוד מאזור מיינץ, ואילו אמי היתה בתו של מורה עני, שהיו לו שבעה פיות לפרנס, אבל ההתנגדות לנישואין באה דווקא ממשפחה אמי, מפני שאבי היה אפיקורס. כרי לרצות את מישפחתו ניסה אבי להסתגל דווקא לאורח-החיים הדתי, אבל זה לא הלך לו."

ואיך בכל זאת למד נתנאל לורך בבתי-ספר דתיים? "אבי, שהיה בוגר גימנסיה הומאנית, החליט שבבית-ספר המלמד תלמוד הוא התחליף הטוב ביותר לגימנסיה הומנית. יתר-על-כן, הוא רצה שילדיו יוכלו לבחור, ולבחור מתוך ידיעה, ולא מחוסרי-ידיעה. וכשאני הייתי בוגר בית-

תשי"ח נתנאל לורך במילחמת העצ"מ מאות. בשעת הפוגה. הוא הש"תתף בפריצה הלא מוצלחת לעיר העתיקה.

וכפרט איש ציבור, חייב לדעת להתגבר על רגשותיו האישיים ועם כל זה שאין אדם נתפס בצערו, אני סבור שהתבטאויותיו האחרונות חורגות מכל גורמה שהיתה מקובלת ביישוב היהודי בארץ-ישראל. אבידוב הוא אדם פרימיטיבי. ביסודו הוא אדם הגון, שקרה לו משהו כתוצאה משני מיקרי אסון שקרו אצלו במישפחה. שלא לציטוט מתבטא לורך במלים בוטות וקשות יותר.

לורך מונה לתפקידו כאשר ברקת היה יו"ר הכנסת. לאחר מכן עבד עם ישראל ישעיהו. הוא אינו חול מלהתפעל מהעברית

האשה והילדים כמי שצולמו בעת שלורך היה ציר בצייילון. הוא נשלח לשם שלא על דעת ממשלת צייילון, כאשר משרד-החוץ קובע עובדה בשטח. הצייילונים לא יכלו לשלוח את המישפחה הדיפלומטית בחזרה לישראל.

ב משך שנים ראינו את דמותו מעל מסך הטלוויזיה, יושב מימינו של היושבראש. איש רציני, כיושב מישפטיים. מעולם לא שמענו את קולו, מכיוון שבתפקידו, כמוזכיר-הכנסת, מעולם לא הורשה להשמיע קול במליאה. מרי פעם היה נקרא אל היושבראש, לוחש משהו על אוזנו, מייעץ.

נתנאל לורך, מזכיר-הכנסת בשנים 1972 עד 1984, חמישה יושבראש כנסת ופרישה המלווה כסקנדל וכהאשמות הרדיות.

לורך, איש סולידי, בעל הופעה מרשימה, מתגורר ברחוב מרקוס היפהפה, רחובו של תיאטרון ירושלים. בשעת בוקר מוקדמת, בתוך דירה טובלת באור מוקפת ירק, אפשר לשמוע את ציוץ הציפורים. אנחנו מפריעים לו במהלך פגישה עם שלושה ערכים, אחד מהם לבוש בלבוש מסורתי מרשים. אחרי-כך מספר לנו לורך, כי האיש המרשים עם הכופיה והעקאל הוא ראש כפר, סמוך לרמאללה, שהציל קבוצת אנשי פלמ"ח מליניץ' ערב מילחמת-העצמאות. "אצלי בכפר, אמר השייח', לא יעשו ליניץ' באורחים."

מאוחר יותר, אחרי מילחמת ששת-הימים, נפגש ראש הכפר עם אנשי הפלמ"ח שאותם הציל, ושעימם נמנה מי שהיה הרמטכ"ל, דויד אלעזר.

קשה שלא להתחיל שיחה עם נתנאל לורך במה שהתרחש רק לפני זמן קצר ביותר, בפרשת